

Die eenheid van die Filippensebrief: Oorwegings vanuit die gedagtestruktuur van die brief

G J C Jordaan

Skool vir Bybelwetenskappe en Bybeltale, Fakulteit Teologie
Noordwes Universiteit, Potchefstroom

Abstract

The unity of the Philippiian letter: Considerations from the thought structure of the letter

During the last two decades a new interest has emerged in the structure of the letter to the Philippians, leading to a variety of text oriented studies, which have more or less confirmed the unity of the letter. This article contributes to these studies by making a thought-structure analysis of the text of Philippians. This analysis, which takes the grammatical relations within the text as point of departure, but proceeds to a study of the more implicit markers of structure, such as repetition and figures of speech, reveals that the thoughts in the letter body of Philippians are arranged in a triangle pattern. In this pattern Philippians 1:27-30 serves as a “table of contents”, which is expanded upon in the rest of the letter body (2:1-3:21). In a subtle way the main elements of the “table of contents” are echoed in Philippians 4:1-9, resulting in an “inclusio”-pattern. These patterns of thought structure of Philippians provide further support for theories in favour of the unity of the letter.

1. INLEIDING

Die kommentaar van Wolfgang Schenk (*Die Philipperbriefe des Paulus*, 1984) het nuwe vuur in die debat oor die eenheid van die Filippensebrief geblaas. In die kommentaar verdedig Schenk die teorie van ’n saamgestelde brief. Op sigself is dit niks nuuts nie. Die kompilasie-teorie gaan immers terug tot die begin van die negentiende eeu (vgl Koperski 1993:602). Wat Schenk se kommentaar egter merkwaardig maak, is dat hy die teorie verdedig aan die hand van ’n struktuur-ontleding van die teks, oftewel ’n “tekslinguistiese metode” soos hy dit noem (Schenk 1984:13). So ’n metode sou immers eerder by die verdediging van die eenheid van die brief pas (Combrink

Die eenheid van die Filippensebrief

1989:142). Nietemin het Schenk met sy strukturele benadering aangetoon dat 'n teksgeoriënteerde, strukturele benadering 'n belangrike plek in die hedendaagse debat oor die eenheid van die Filippensebrief het.¹ Hierdie artikel is dan bedoel om 'n verdere bydrae vanuit 'n strukturele benadering tot hierdie debat te lewer.

Benewens die studie van Schenk, is die struktuur van Filippense die afgelope twee dekades volgens verskillende teksgeoriënteerde metodes bestudeer, telkens ter bevestiging van die eenheid van die brief. 'n Epistolografiese ontleding het byvoorbeeld gekom van Ronald Russell (1982) en 'n meer literêre analise deur Robert Swift (1982); Duane Watson (1988) het 'n retoriese analise aangedurf en Peter Wick (soos bespreek deur Pretorius 1998:552-569) 'n struktuuranalise binne 'n retoriese raamwerk; van Luter & Lee (1995) het 'n ontleding gekom wat hulle as "tematies" beskrywe (Luter & Lee 1995:91) en dan was daar ook die diskoersanalise deur David Black (1995).² Luter & Lee (1995:91) betreur die feit dat, hoewel elkeen van die studies 'n inherente strukturele eenheid in die Filippensebrief blootlê, daar nie konsensus oor die struktuur-aangeleentheid bestaan nie. Pretorius (1995:291) wys egter daarop dat daar, vanweë die onlangse paradigmaskuiwe in die teologiese wetenskap, wel ruimte is vir die naasbestaan en samewerking van verskillende en selfs opponerende metodes.

2. 'N ONTLEDING VAN DIE GEDAGTESTRUKTUUR

Die doel van hierdie artikel is om die teks van die Filippensebrief vanuit 'n besondere struktuuranalitiese hoek te bekyk, naamlik dié van gedagtestruktuurontleding. Die bydrae van hierdie artikel is allermens 'n poging om die laaste woord te probeer spreek, ook nie om met 'n nuwe herrangskikking van die teks net nog 'n draai aan die "Rubik-blok" van die Filippense-studie (vgl Swift 1984:234) te gee nie. Dit is bloot bedoel as 'n verdere bydrae om vanuit die studie van die briefstruktuur die samehangende eenheid van die briefgeheel te bevestig.

Gedagtestruktuurontleding (GSO) as metode van teksanalise is volledig uiteengesit deur Christi Coetzee (1988:19-37). GSO is in werklikheid

---

¹ Pretorius (1995:277) wys daarop dat die meer teksgeoriënteerde, strukturele benadering besig is om toe te neem (vgl ook Roberts 1984:155; Pretorius 1998:552).

² Vir meer volledige besprekings van die afgelope twee dekades se ontledings van die Filippensebrief, vgl oorsig van Pretorius in *Neotestamentica* van 1995 en 1998.

nie 'n ander metode nie. Dit is verwant aan die meeste bekende metodes van struktuuranalise, maar het 'n besondere fokus deurdat dit vanuit die formele struktuur van 'n teks die gedagtegang van die skrywer wil beskrywe (Coetzee 1988:22). GSO is daarop gemik om struktuurmerkers, veral die meer subtiële struktuurmerkers, in die teks op te spoor en aan die hand daarvan moontlike aksente en onderliggende (maar tog in die teks aanwesige) gedagtelyne van die skrywer aan te toon (Coetzee 1988:24-25). As sodanig maak dit gebruik van sintaktiese en semantiese struktuurmerkers (Coetzee 1988:27), maar lê veral klem op stilistiese merkers van die gedagte-opbou. Coetzee (1988:27-30) doen dan die volgende vyf stappe vir GSO aan die hand:

- Stap 1: Herskryf die teks só dat maksimaal een werkwoordstuk per reël voorkom.
- Stap 2: Identifiseer voor-die-hand-liggende en meer formele struktuur-merkers.
- Stap 3: Identifiseer meer versluisde en/of meer implisiete struktuur-merkers of -patrone.
- Stap 4: Sintese: Visuele geheelbeeld van die teks en ontdekke struktuurmerkers.
- Stap 5: Sintese: Formulering van resultate deur hulle onder woorde te bring.

Toegepas op die teks van die Filippensebrief, bied GSO waardevolle inligting ter ondersteuning van reeds bestaande ontledings van die briefstruktuur.

3. INDELING VAN DIE BRIEFSTRUKTUUR

In weerwil van Luter & Vee (1995:91) se versugting blyk dit dat onlangse resultate van ontledings van die briefstruktuur, selfs vanuit verskillende gesigshoeke, darem nie te ver van 'n konsensus oor die samestelling van die brief eindig nie. Verla die volgende verdien die aandag.

Vanuit 'n epistolografiese ontleding beskryf Russell (1982) die struktuur van Filippense soos volg:

- 1:1-2   Briefaanhef
- 1:3-11   Dankseggingsgedeelte
- 1:12-2:30 Briefliggaam
- 3:1-4:8   Paraneitiese gedeelte
- 4:10-20   Afloop van die briefliggaam
- 4:21-23   Briefslot

Russell vind blyke van die eenheid van die brief in die feit dat die dankseggings-gedeelte (1:3-11) woorde bevat wat later in die brief tot temas uitgebou word:

Die eenheid van die Filippensebrief

- die δεσμοῖς van 1:7 word in die brieffliggaam uitgebou tot die tema van lyding (1:12-30: Paulus se gevangenskap; en 3:2-3,18-19: stryd teen opponente);
- die χαρᾶς van 1:4 word in die brieffliggaam uitgebou tot die tema van blydskap (1:18,25, ens);
- die ἀγάπη (1:9) en καρπὸν δικαιοσύνης (1:11) word in 1:27; 2:2-5 en 3:2-21 uitgebou tot die tema van die regte geesteseienskappe.

So kom Russell (1982:306) tot die gevolgtrekking dat 1:3-11 as 't ware die inhoudsopgawe van die hele brief is.

Watson (1988) se retoriese analise van die brief (die aanhef en briefslot uitgesluit) sien soos volg daar uit:

1:3-26	Exordium
1:27-30	Narratio
2:1-3:21	Probatio
4:1-20	Peroratio.

Volgens Watson (1988:65-67) bevat die *narratio* (1:27-30) die *topoi* wat as onderwerpe in die *probatio* (2:1-3:21) ontwikkel word, soos volg:

- Die *topos* van leefwyse as burgers (πολιτεύομαι) word in 1:27 aan die orde gestel en in 3:20 verder uitgebou (vgl πολίτευμα – 3:20);
- Die *topos* van “gemeenskaplike Christelike lyding” word in 1:28-30 ingevoer met die woorde στήκω, συναθλέω, ἀγῶν en ἀντίκειμαι, en verder uitgebou in 3:10 en 4:5-7, 14.

Dit blyk dus dat Watson (1988:66) 1:27-30 beskou as die retoriese opgawe (“proposition”) van argumente wat later in die briefbetoog uitgebou word. Daarmee identifiseer hy in werklikheid 'n ander “inhoudsopgawe” as Russell se 1:3-11. Tog sluit Watson (1988:64) tot 'n mate by Russell aan, aangesien volgens hom “the prayer of vv. 9-11 anticipates the major proposition of the rhetoric given in 1:27-30.”

Swift (1984) maak die volgende tematiese indeling van die brieffliggaam:

1:3-11	Proloog (waarin die sentrale tema van die brief aangekondig word: <i>die Filippense se deelname aan die Evangelieverkondiging – vers 5)</i>
1:12-26	Biografiese proloog: Uitbouing van die tema

1:27-4:9	Die brieffliggaam: Verbesondering van die tema
1:27-30	Wandel waardig aan die evangelie
2:1-4:1	Wandel in eenheid en standvastigheid
4:2-9	Wandel in eenheid en standvastigheid
4:10-20	Epiloog: Praktiese bewys van die tema

Swift se tematiese ontleding toon veral twee belangrike sake aan:

- Die feit dat die brief omsluit word deur 'n proloog en 'n epiloog wat beide dank betuig vir die Filippense se deelname aan die verkondiging van die evangelie;
- Die feit dat die brieffliggaam opgebou is uit 'n inleidende tema-sin (1:27), gevolg deur drie opeenvolgende besprekings van die tema.

Luter & Lee (1995) se chiastiese uiteensetting van Filippense, stel 2:17-3:1 (die voorbeeld van Timoteus en Epafroditus tydens Paulus se afwesigheid) as die sentrale wentelpunt van die brief (Luter & Lee 1995:94):

- A. (1:3-11) *Proloog*: Tema van deelgenootskap ingevoer
- B. (1:12-26) *Troos/voorbeeld*: Paulus se positiewe ingesteldheid t.s.v. gevangenskap
- C. (1:27-2:4) *Opdrag*: Staan eendragtig vas!
- D. (2:5-16) *Voorbeeld/aksie*: Christus se voorbeeld van nederigheid
- E. (2:17-3:1) *Middelpunt*: Tim. en Epafr.as modelle van deelgenootskap
- D'. (3:1-21) *Voorbeeld/aksie*: Paulus se voorbeeld van nederigheid
- C'. (4:1-5) *Opdrag*: Staan vas in blydschap
- B'. *Troos/voorbeeld*: Soek vrede van God; soos Paulus geleer het.
- A. (4:10-20) *Epiloog*: Dankbaarheid vir deelgenootskap wat betoon is.

Luter & Lee (1995:98) toon aan dat, hoewel die betekenis van 2:17-3:1 in die verlede meestal ongemerk verbygegaan het, daar al meer erkenning is van die belangrike plek wat hierdie verse in die brieffliggaam inneem. Hulle spreek die vermoede uit dat Paulus met opset hierdie verse in 'n opvallende plek geplaas het om daarmee aan die kerk in Filippi direkte voorbeelde te gee van hoe hulle moet lewe (Luter & Lee 1995:98).

Black (1995) se diskoersanalise van die brief kan soos volg opgesom word³:

³ Black se uiteensetting van die struktuur korrespondeer naastenby met Kümmel (1972:226-227) se samevatting van die inhoud, asook dié van Guthrie (1990:561-563) en Thielman (1995:29).

Die eenheid van die Filippensebrief

- 1:1-2 Briefaanhef
- 1:3-4:20 Briefliggaam
  - 1:3-11 Inleiding (danksegging en voorbedding)
  - 1:12-2:30 Hoofdeel (primêre uitbouing van die argument)
    - Nuus oor Paulus se gevangenskap (1:12-26)
    - Opdragte aan die kerk:
      - tot eenheid versus opponente (1:27-30);
      - tot eenheid en nederigheid (2:1-11);
      - tot 'n heilige lewe (2:12-18)
    - Nuus oor Timoteus en Epafroditus (2:19-30)
  - 3:1-4:9 Subdeel (sekondêre uitbouing van die argument)
    - Waarskuwing teen selfsug (3:2-4);
    - Paulus se eie selfverloëning (3:4-11);
    - Volmaaktheid as doel (3:12-16);
    - Ware en valse leraars (3:17-21);
    - Samevattende vermanings (4:1-9).
- 4:10-20 Slot
- 4:21-23 Briefslot.

Black (1995:46-49) plaas die briefstruktuur ook binne 'n retoriese raamwerk. In die proses wys hy die volgende verskynsels in die brief-opbou uit wat vir hierdie studie van belang is:

- Die hoofdeel van die brief (1:12-2:30) is in 'n soort chiastiese vorm saamgestel met 1:27-2:18 as die middelpunt van die chiasme, wat as die kern van die brief⁴ bestempel kan word (Black 1995:44).
- Binne hierdie hoofdeel word 1:27-30 saamgesnoer by wyse van *inclusio* deur ἰδὼν ... ἀκούω in vers 27 en εἶδετε ... ἀκούετε in vers 30 (Black 1995:31).
- In 1:27 word die tema van die hele gedeelte vanaf 1:27 tot 2:18 aangekondig: Laat julle gedrag waardig aan die evangelie wees (Black 1995:33).
- Die werkwoord πολιτεύεσθε in 1:27 vorm saam met πολίτευμα in 3:20 'n *inclusio* wat as 't ware die hele briefliggaam oorspan (Black 1995:34).
- In 1:27-30 wys Paulus dat hy in sy brief nie net oor dankbaarheid vir hulle ondersteuning (1:3-11) of oor nuus aangaande sy eie omstandighede (1:12-26) gaan nie, maar dat hy deur sy brief 'n bepaalde ingesteldheid en optrede by sy lesers wil bereik (Black 1995:34).
- Die sinsnede
στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει .
.. μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων antisipeer
moontlik die waarsku-wings teen wettiese predikers in hoofstuk 3
(1995:35). In 3:1-4:9 word die oproep van 1:27-30, naamlik eendragtige

⁴ Black (1995:44) se eie woorde: "which we may term the heart of the epistle."

optrede teen opponente, uitgebou ten opsigte van die bedreiging van die Judaïste (Black 1995:41).

Dit blyk dus dat Black se analise 1:27-30 as die sentrum van die brieffliggaam uitwys.

By wyse van samevatting blyk dit dat die verskillende ontledings van die teks die volgende indeling van die brief moontlik maak:

1:1-2	Briefaanhef ⁵
1:3-11	Aanloop tot die brieffliggaam (danksegging en voorbedding) ⁶
1:12-26	Inleiding tot die brieffliggaam ⁷
1:27-3:21	Die brieffliggaam ⁸
1:27-30	Kern van die brieffliggaam⁹
2:1-2	Aansporing tot eensgesindheid ¹⁰
2:3-11	Lewenswandel van selfverloëning soos Christus ¹¹
2:12-18	Aansporing tot heilige lewenswandel ¹²
2:19-30	Mededelings oor Timoteus en Epafroditus tydens sy afwesigheid ¹³
3:1-21	Waarskuwings teen dwaalleer en dwaalleraars ¹⁴
4:1-9	Samevattende vermanings ¹⁵
4:10-20	Afloop van die brieffliggaam ¹⁶
4:21-23	Briefslot

⁵ Vgl Russell (1982) en Black (1995). Oor die briefaanhef en -slot is die skrywers almal eenstemmig.

⁶ Vgl Watson (1988), Swift (1984), Luter & Lee (1995) en Black (1995)..

⁷ Vgl Swift (1984), Luter & Lee (1995) en Black (1995).

⁸ Vgl Watson (1988).

⁹ Vgl Watson (1988) en Black (1995) en gedeeltelik Swift (1984).

¹⁰ Vgl Black (1995). Die belang van die "eenheid"-tema word deur elke ander skrywer aangetoon.

¹¹ Vgl Luter & Lee (1995) en Black (1995).

¹² Vgl Black (1995).

¹³ Vgl Luter & Lee (1995) en Black (1995).

¹⁴ Vgl Vgl Black (1995) en gedeeltelik ook Watson (1988).

¹⁵ Vgl Black (1995) en gedeeltelik ook Watson (1988) en Swift (1984).

¹⁶ Vgl Russell (1982), Swift (1984), Luter & Lee (1995) en Black (1995)

Die eenheid van die Filippensebrief

Uitgaande van bogenoemde indeling van die Filippensebrief is onderstaande gedagtestruktuurontleding daarop gemik om die gedagte-verband tussen 1:27-30 as kern van die brief en die hoofdeel van die brief (2:1-3:21) aan te toon. Met die oog op hierdie doel word in die ontleding gefokus op die gedagtestruktuur van 1:27-30 en vanuit die GSO van hierdie kernverse verbande aangetoon met die temas wat in die res van die hoofdeel deur verskillende analyses reeds aangetoon is.

4. GEDAGTESTRUKTUUR VAN 1:27-30

In ooreenstemming met die stappe wat Coetzee (1988) vir 'n GSO voorstel, word die volgende ontleding van die gedagtes van Filippense 1:27-30 gedoen:

4.1 Herskryf die teks

Die eerste stap is om die Griekse teks so te herskryf dat die woordorde nie versteur word nie en daar nie meer as een werkwoordstuk per reël voorkom nie:

- 27.1 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,
27.2 ἵνα εἴτε ἔλθῶν
27.3 καὶ ἰδῶν ὑμᾶς
27.4 εἴτε ἀπῶν
27.5 ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
27.6 ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι,
27.7 μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου
28.1 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ
28.2 ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων,
28.3 ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας,
28.4 ὑμῶν δὲ (ἐστὶν ἔνδειξις) σωτηρίας,
28.5 καὶ τοῦτο (ἐστὶν) ἀπὸ θεοῦ·
29.1 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ,
29.2 οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν
29.3 ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
30.1 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες,
30.2 οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ
30.3 καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

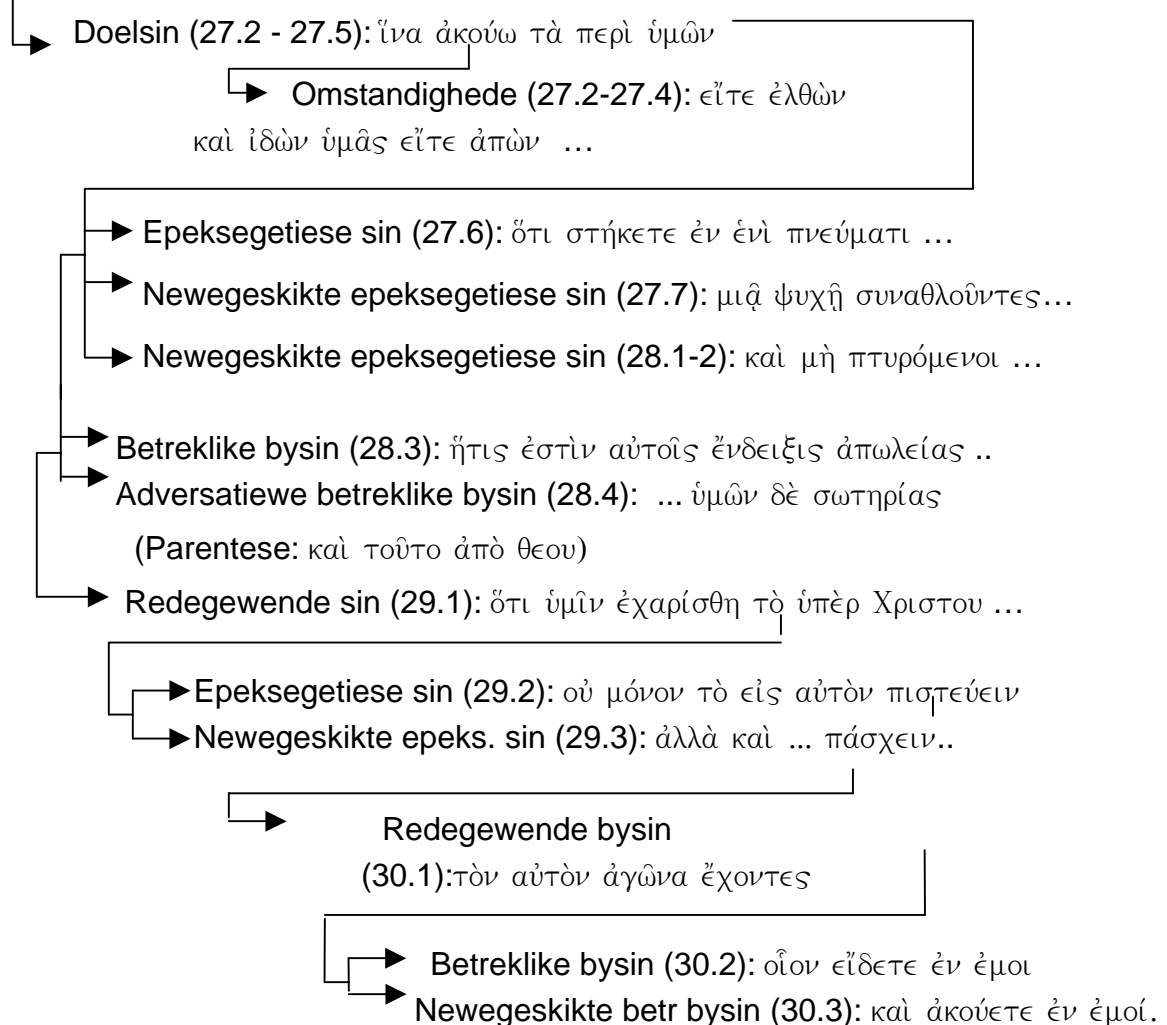
Die herskrywing van die teks is, volgens aanduiding deur Coetzee (1988:27) so gedoen dat elliptiese werkwoorde in hakies voorsien is. Ook deelwoorde en infinitiewe is op afsonderlike reëls geskrywe. Die reëls is verder so geplaas dat ooreenstemmende komponente waar moontlik onder mekaar staan, ten einde identifisering van patrone te vergemaklik.

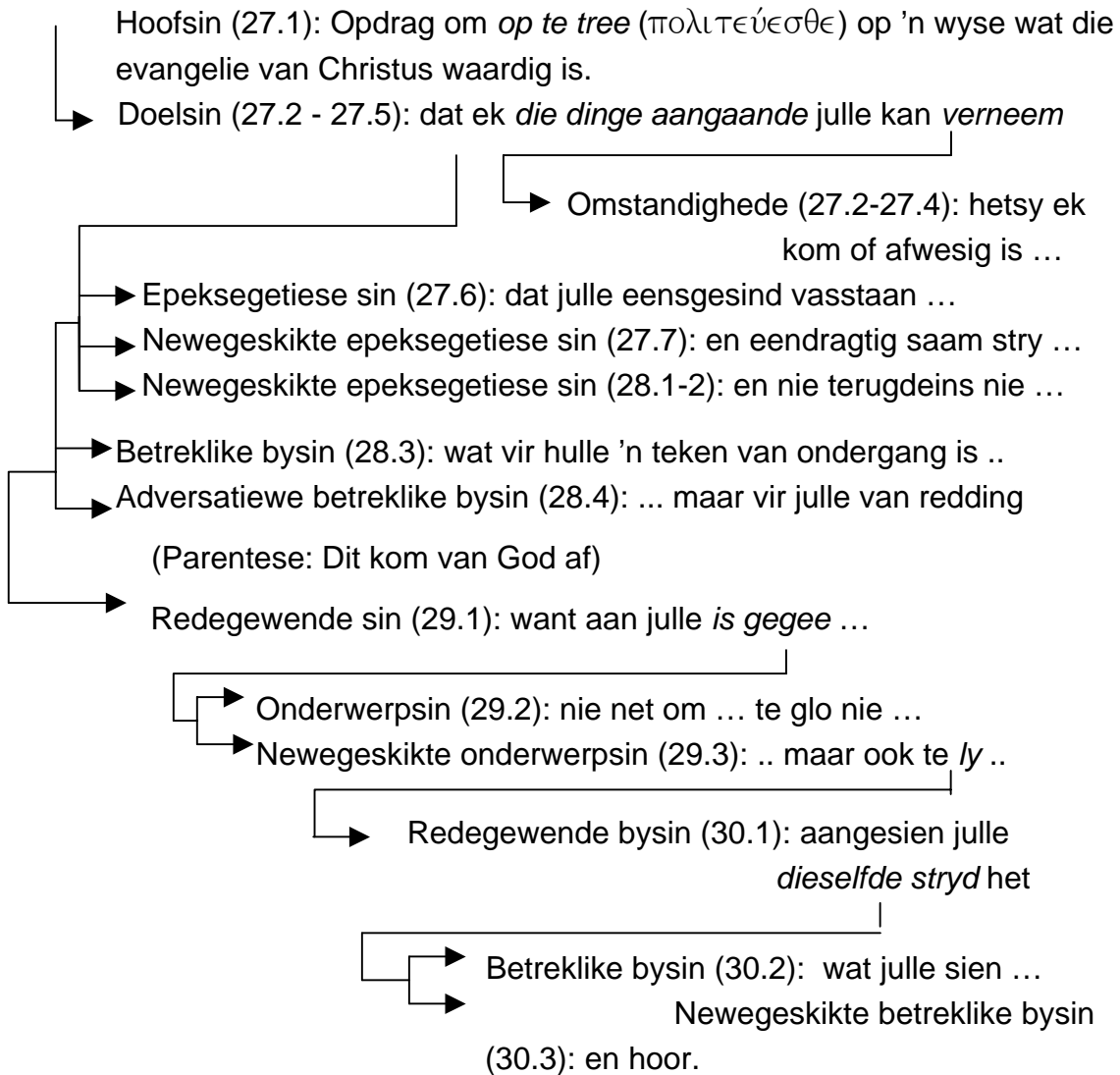
4.2 Sintaktiese verbande

Die sintaktiese ontleding van 1:27-30 word, met die oog op GSO, beperk tot die aanduiding van hoof- en bysinne, oftewel grammatiese ekwivalente daarvan. Dit blyk dan dat 1:27-30 een lang periode vorm, bestaande uit een hoofsin, opgevolg deur 'n doelsin, wat op sy beurt verder uitgebrei word deur 'n reeks kwalifikasies. Hieronder volg dan 'n uiteensetting van die sintaktiese verbande, met verwysing tussen hakies na die herskrewre tekskomponente in 4.1 hierbo.

Hoofsin (27.1): ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε.

Die eenheid van die Filippensebrief

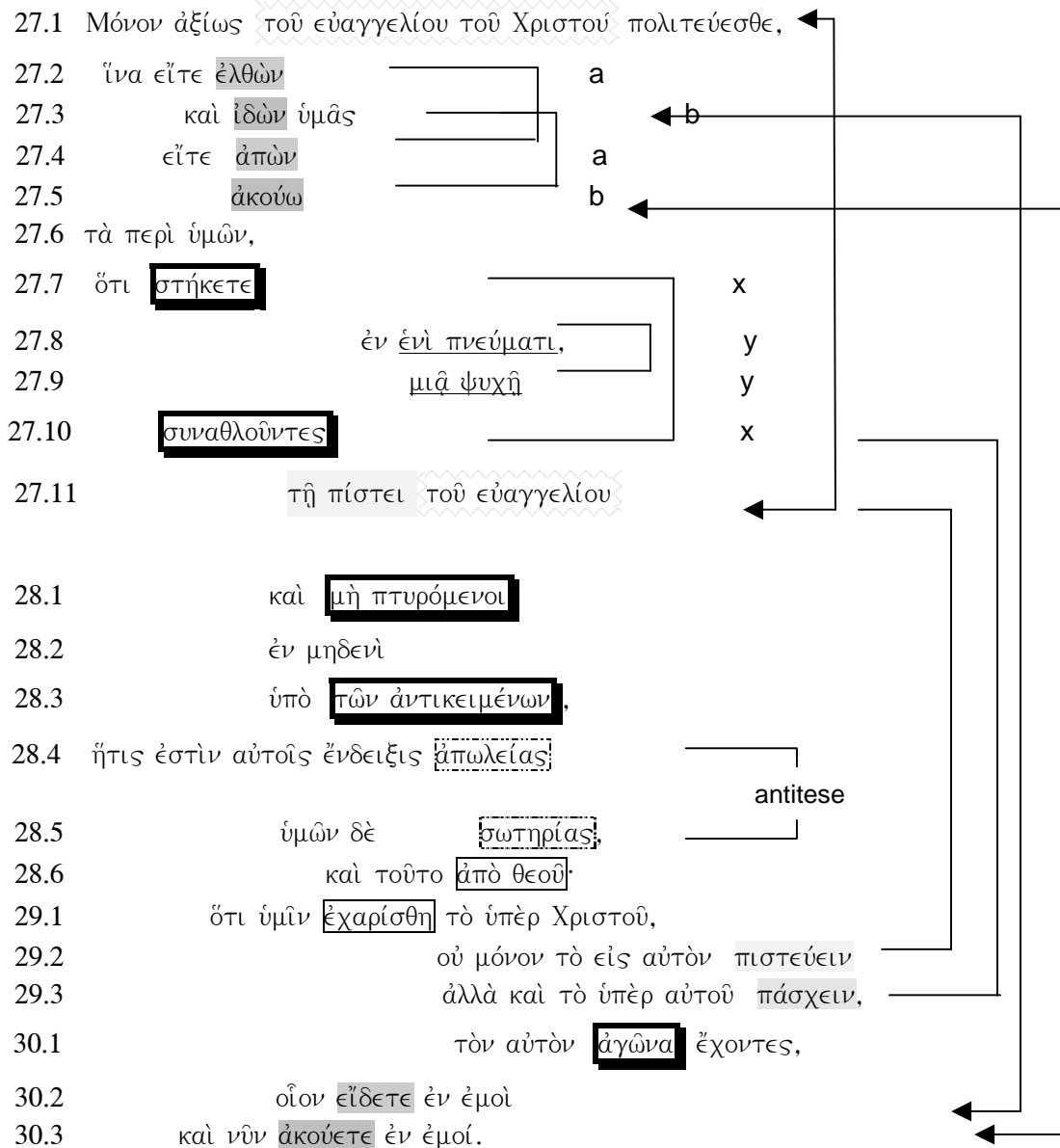

Die belangrikste enkele punt wat uit die sintaktiese ontleding van 1:27-30 na vore kom, is dat die hoofgedagte waarskynlik in 27.1 geleë is, aangesien dit die grammatikale hoofsin van die periode vorm.

4.3 Meer implisiete struktuurmerkers

Coetzee stel nie duidelik waar hy die grens tussen meer eksplisiete en meer implisiete struktuurmerkers trek nie. In ieder geval, waar ook al die grens lê, word beide ondervang in die proses van stappe 2 en 3.

In die volgende uiteensetting word vanaf die herskrewre teks enkele moontlike struktuurmerkers visueel aangetoon en bespreek. Dit beteken dat Coetzee se stappe 3 en 4 in een visuele geheelbeeld aangebied word (L W: ten einde die "meer implisiete" merkers "meer eksplisiet" voor te stel, is die herskrewre teks soms verder onderverdeel):

4.3.1 Herhaling van semanties verwante begrippe

Een van die opvallendste struktuurmerkers is herhaling. In verse 27-30 is daar, soos in bostaande uiteensetting aangetoon word, 'n opvallende herhaling van semanties verwante woorde: στήκετε (27.5), συναθλοῦντες (27.10), μὴ πτυρό-μενοι (28.1), τῶν ἀντικειμένων (28.3) en ἀγῶνα (30.1). Volgens Bouwman (1965:45) en Schenk (1984:167) is al hierdie woorde se gebruiksveld van militêre oorsprong. Geoffrion (vgl Pretorius, 1995:286) plaas die woorde binne 'n politieke/militêre betekenisveld, terwyl Houlden (1977:66) en Moule (1977:58-60) van mening is dat die woorde eerder met sportkompetisies (spele) verband hou. Caird (1976:115) en Watson (1988:67) neem 'n middelstandpunt in: die woorde is "metaphoric terms from battle and athletic contests" (Watson, 1988:67). Indien die sosio-historiese konteks van die eerste lesers in berekening

Die eenheid van die Filippensebrief

gebring word, lyk dit of die siening van Bouwman en Schenk nagevolg behoort te word. Bouwman (1965:46) wys daarop dat die gemeente in Filippi grootliks uit oorlogsveterane bestaan het en dat Paulus hulle daarom baie effektief met woorde vanuit hulle eie (militêre) verwysingsraamwerk bedien (vgl ook Coetzee 1975:92).

- Die stryd-motief word verder versterk deur die antitese ἀπωλείας – σωτερίας in 28.4 en 28.5: “vir die opponente ’n teken van ondergang, vir julle ’n teken van redding”.
- Dat die oorlogsterme in hierdie verse metafories gebruik word met verwysing na ’n geloofstryd, word bevestig deur die verbinding van συναθροῦντες en τῇ πίστει in 27.10 en 27.11 en ook van πιστεύειν en πάσχειν in 29.2 en 29.3. Veral deur laasgenoemde verbinding toon die skrywer aan dat die gawe van geloof óók lyding ter wille van Christus insluit, waarby die lyding van stryd teen geloofsopponente inbegrepe is (vgl Schenk 1984:170).
- Die semanties verwante frases καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ (28.6) en ὑμῖν ἐχαρίσθη (28.7) wat direk opvolgend geplaas is, benadruk dat nie net geloof nie maar ook die geloofstryd (τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν), sowel as die uitkoms van die geloof-stryd (ἀπωλείας/ σωτερίας) in God se hande is (Caird 1976:117; Thielman 1995:94).

Dit blyk dus dat die gedagte van geloofstryd ’n belangrike plek in die perikoop beklee.

4.3.2 Inclusio deur etimologies verwante woorde (verse 27-30)

Soos in bostaande uiteensetting aangedui, bind die herhaling van ἰδὼν/εἶδετε (27.3; 30.2) en ἀκούω/ἀκούετε (27.5; 30.3) verse 27-30 saam by wyse van ’n ringkomposisie oftewel *inclusio* (vgl Bouwman 1965:44; Black 1995:34).

4.3.3 Inclusio deur herhaling (vers 27)

Binne die geheel van verse 27-30 vorm vers 27 ’n kleiner geheel, ook by wyse van *inclusio* (ringkomposisie) saamgebind deur τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ (27.1) en τοῦ εὐαγγελίου (27.11)¹⁷.

¹⁷ Schenk (1984:166) lê ’n verband tussen τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ (27.1), τοῦ εὐαγγελίου (27.11) en ὑπὲρ Χριστοῦ (29.1).

4.3.4 Parallelisme en chiasme (vers 27)

Die *inclusio* omsluit twee herhalingspatrone: 'n parallelisme (a-b-a-b) in 27.2 tot 27.5 en 'n chiasme (x-y-y-x) in 27.7 tot 27.10.

- In die chiasme word op treffende wyse aangedui dat die lesers die stryd moet voer in volkome eensgesindheid (ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ). Dat die woorde ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ die belangrike tema van “eenheid” in die brief invoer, word deur verskeie kommentatore aangetoon (vgl Bouwman 1965:46; Caird 1976:114; Moule 1977:57; Aspan, soos aangedui deur Pretorius 1995:280-281). Binne die raamwerk van verse 27-30 beklee die gedagte van eensgesindheid dus 'n belangrike plek.
- Die parallelisme in 27.2 tot 27.5 vestig die aandag op die verband tussen die apostel se “sien” en “hoor” en sy toekomstige bewegings: of hy die gemeente persoonlik gaan besoek (ἐλθών) of nie (ἀπών) – die sogenaamde apostoliese *parousie* (vgl Russell 1982:303). Die frase εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπών word meestal deur kommentatore oor die hoof gesien, miskien omdat dit sintakties die plek van 'n (blote) parentese (Schenk 1984:165) inneem. Hoewel 'n parentese, kan die woorde tog nie geïgnoreer word nie. Inteendeel, die feit dat die apostel hierdie woorde by wyse van die parallelie in 'n opvallende posisie geplaas het, dui daarop dat dit spesiale aandag verdien. Dit blyk verder dat die apostoliese teenwoordigheid aan die “sien-hoor”-*inclusio* verbind is: by wyse van parallelie in 27.2 tot 27.5 en weer in 30.2 en 30.3 in εἶδετε ἐν ἐμοὶ en ἀκούετε ἐν ἐμοί. Daarom kan die apostoliese teenwoordigheid as 'n belangrike komponent van die perikoop beskou word.

4.3 Formulering van resultate

By wyse van sintese kan die gedagtestruktuur van 1:27-30 dan soos volg weergegee word:

Basiese opdrag: *Leef so dat julle optrede die evangelie van Christus waardig is.*

Waarom moet julle so leef?

Sodat ek (goeie getuienis) aangaande julle kan verneem

Op watter manier sal ek die getuienis verneem?

Wel, óf ek kom julle self besoek en kyk, óf ek sal in my afwesigheid hoor.

Wat(ter goeie getuienis) verwag ek om aangaande julle te verneem?

1. dat julle in die stryd teen geloofsopponente vasstaan;
2. dat julle die stryd eensgesind en eendragtig voer.

Die eenheid van die Filippensebrief

Met watter sekerheid kan julle in die stryd volhard?

1. dat God aan julle die genade gee om in Christus te glo;
2. dat dit ook genade van God is om vir Christus te ly (te stry);
3. dat ook die uitkoms van stryd deur God bepaal is (ondergang/redding).

Watter voorbeeld van geloofstryd het julle?

Wel, dit is dieselfde stryd as wat julle my hoor en sien voer.

Kort saamgevat blyk dit uit die GSO dat Paulus in verse 27-30 die volgende gedagtes op een of ander wyse in die kalklig stel:

DIE BASIESE OPDRAG AAN DIE LESERS:

'n Lewenswandel waardig aan die evangelie van Christus.

DIE APOSTEL SE TEENWOORDIGHEID BY DIE LESERS:

Die verwagting om die gemeente te sien of nie.

DIE EENSGESINDHEID VAN SY LESERS:

Hulle moet een van siel en gees wees.

DIE GELOOFSTRYD VAN DIE LESERS:

Dat hulle teen hulle opponente moet vasstaan.

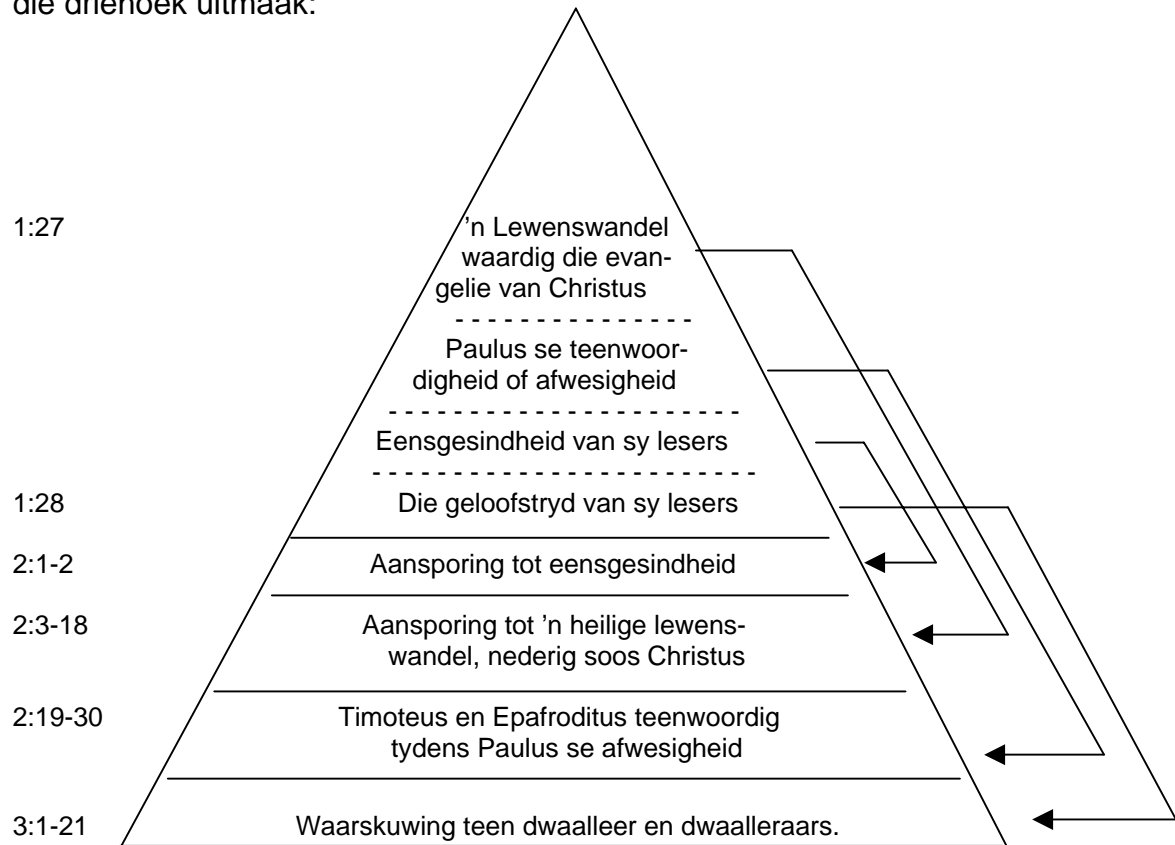
- die troos vir die stryd: in God se hande
- die voorbeeld vir die stryd: Paulus se eie stryd.

5. DIE PLEK VAN 1:27-30 BINNE DIE BRIEFLIGGAAM

Wanneer die sintese van die gedagtestruktuur van 1:27-30 met die struktuur van die hoofliggaam van die brief vergelyk word, is die ooreenkoms opvallend:

1:27-30	2:1 – 3:21
- 'n <u>Lewenswandel waardig die evangelie van Christus</u>	Aansporing tot 'n heilige <u>lewenswandel</u> , <u>nederig soos Christus</u> (2:3-18)
- <i>Paulus se teenwoordigheid of afwesigheid</i>	Timoteus en Epafroditus <i>teenwoordig</i> tydens <i>Paulus se afwesigheid</i> (2:19-30)
- Die <i>eensgesindheid</i> van sy lesers	Aansporing tot <i>eensgesindheid</i> (2:1-2)
- Die <u>geloofstryd</u> van sy lesers	Waarskuwing <i>om te stry teen dwaalleer en dwaalleraars</i> (3:1-21).

Waar Russell (1982:306) 1:3-11 as die “inhoudsopgawe” van die hele brief beskou, dui ’n GSO daarop dat 1:27-30 as “inhoudsopgawe” van die hoofliggaam van die brief beskou kan word. Hierdie struktuur van die hoofliggaam kan dan as ’n “driehoek”-patroon voorgestel word, waarin die kerngedagte(s) aan die begin vermeld word (in hierdie geval die “inhoudsopgawe”) en verdere uitbouing daarvan die breër-wordende deel van die driehoek uitmaak:

Ook in die samevattende vermanings (4:1-9) kom die gedagtes van die “inhoudsopgawe” van 1:27-30 (samevattend) weer na vore, soos volg (vgl Black 1995:41-42):

1:27-30	4:1-9
– 'n <i>Lewenswandel</i> waardig die evangelie van Christus	Bedink alles wat edel is en <i>doen</i> wat julle geleer is (4:8-9)
– Paulus se <i>afwesigheid</i>	Paulus se <i>verlange</i> (4:1)
– Paulus se <i>verlange</i> (4:1)	<i>Staan vas</i> in die Here (4:1)
– Die <i>eensgesindheid</i> van sy lesers	Vermaning tot <i>eensgesindheid</i> (4:2)
– <i>Stry saam</i> vir die evangelie	Vroue wat <i>saamgestry</i> het in die
– <i>Troos</i> in die geloofstryd	<i>Wees oor niks besorg nie</i> , bid en julle sal God se vrede ontvang (4:6-9).

Die eenheid van die Filippensebrief

So blyk dit dat 1:27-30 nie net die “inhoudsopgawe” vir 2:1-3:21 bevat en so die hoofliggaam van die brief tot ’n hegte eenheid verbind nie, maar dat dit ook, by wyse van *inclusio* of ringkomposisie saam met 4:1-9, die hoofliggaam van die brief omsluit en tot ’n eenheid saambind.

6. GEVOLGTREKING

Indien bostaande GSO van 1:27-30 korrek is, dan lyk dit of die gedagtes daarvan in wese saamgestel is uit die temas wat in die hoofliggaam van die brief voorkom. As sodanig bied dit dan ’n “inhoudsopgawe” of “vooraf-agenda” van die sake wat in die hoofliggaam van die brief deur Paulus bespreek word. Hiermee word, saam met reeds bestaande struktuurontledings van die brief, verdere getuienis gebied vir die inherente eenheid van die briefliggaam van Filippense. As sodanig bied dit ook verdere getuienis teen die teorie van ’n gekompileerde Filippensebrief. Teenoor Schenk (en ander ondersteuners van die kompilasie-teorie) se aanname dat 3:2-4:3 oorspronklik ’n afsonderlike brief was (Fragment C, vgl Schenk 1984:250), dui bostaande ontleding van die brief se gedagtestruktuur daarop dat 1:27-3:21 weliswaar uit die staanspoor as ’n eenheid geskryf, en bes moontlik ook so deur die skrywer beplan is.

Literatuurverwysings

- Black, D A 1995. The discourse structure of Philippians: A study in textlinguistics. *Novum Testamentum* 37(1), 16-49.
- Bouwman, G 1965. *De brief van Paulus aan de Filippiërs*. Roermond: J J Romen.
- Caird, G B 1976. *Paul's letters from prison*. London: Oxford University Press.
- Coetzee, J C 1975. *Die Blye Boodschap: 'n Gids deur die Boeke van die Nuwe Testament. I: Die briewe van Paulus*. Potchefstroom: Pro Rege.
- Coetzee, J C 1988. Gedagtestruktuurontleding en die eksegetiese van die Heilige Skrifte, in Coetzee, J C (red), *Koninkryk, Gees en Woord*, 19-37. Pretoria: NG Kerkboekhandel.
- Combrink, H J B 1989. Response to W Schenk, *Die Philipperbriefe des Paulus*. *Semeia* 48, 135-146.
- Guthrie, D 1990. *New Testament Introduction*. Illinois: InterVarsity Press.
- Houlden, J L 1977. *Paul's Letters from prison*. London: SCM. (SCM Pelican Commentaries.)
- Koperski, V 1992. Textlinguistics and the integrity of Philippians: A critique of Wolfgang Schenk's arguments for a compilation hypothesis. *Ephemerides Theologiae Lovaniensis* 68(4), 331-367.
- Koperski, V 1993. The early history of the dissection of Philippians. *JTS* 44(2), 599-603.
- Kümmel, W G 1972. *Introduction to the New Testament*. London: SCM.
- Luter, A B & Lee, M V 1995. Philippians as chiasmus: Key to the structure, unity and theme questions. *NTS* 41, 89-101.
- Moule, H C G 1977. *Studies in Philippians*. Grand Rapids, MI: Kregel.

- Pretorius, E A C 1989. A key to the literature on Philippians. *Neotestamentica* 23(1), 125-153.
- Pretorius, E A C 1995. New trends in reading Philippians: A literature review. *Neotestamentica* 29(2), 273-298.
- Pretorius, E 1998. Role models for a model church: Typifying Paul's letter to the Philippians. *Neotestamentica* 32(2), 547-571.
- Roberts, J H 1984. Die Gevangenskapsbriewe, in Du Toit, A B (red), *Handleiding by die Nuwe Testament V*, 114-157. Pretoria: NG Kerkboekhandel.
- Russel, R 1982. Pauline letter structure in Philippians. *Journal of the Evangelical Theological Society* 25, 295-306.
- Schenk, W 1984. *Die Philipperbriefe des Paulus*. Stuttgart: Kohlhammer.
- Swift, R C 1984. The theme and structure of Philippians. *Bibliotheca Sacra* 141, 235-254.
- Thielman, F 1995. *Philippians*. Grand Rapids, MI: Zondervan. (The NIV Application Commentary.)
- Watson, D F 1988. A rhetorical analysis of Philippians and its implications for the unity question. *Novum Testamentum* 30(1), 57-88.